

LOKALNY PLAN ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH DLA GMINY SŁOPNICE

NA LATA
2026 - 2028

WPROWADZENIE

Gmina SŁOPNICE jest samorządem, który w roku 2027, będzie świętował jubileusz 30 - lecia swojego funkcjonowania. Pomimo, iż Gmina Słopnice jest najmniejszą gminą wiejską w powiecie limanowskim, obejmując obszar 56,8 km kwadratowych, to jednak posiada duży potencjał turystyczny.

Jednak samorząd gminny jest odpowiedzialny w pierwszej kolejności za zaspokajanie potrzeb własnych obywateli, w zakresie usług publicznych, a przede wszystkim usług społecznych.

Przedstawiony Lokalny Plan Rozwoju Usług Społecznych jest dokumentem kierunkowym i wdrożeniowym, mającym na celu realizację działań zawartych w dokumentach strategicznych Gminy Słopnice oraz potrzeb wynikających z diagnozy lokalnych problemów społecznych.

Celem planu jest wyznaczenie kierunków rozwoju usług społecznych na szczeblu lokalnym, zarówno z zakresie koniecznych interwencji, jak i podjęcia działań o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym.

Korzyściami dla Gminy Słopnice wynikającymi z posiadania planu jest:

- uporządkowane, celowe i trafne działania w zakresie rozwoju usług społecznych,
- wyznaczenie priorytetów rozwojowych dla usług,
- umożliwienie dostępu do środków regionalnych UE,
- umożliwienie dostępu do PROGRAMÓW CELOWYCH Rządu RP.

Niniejszy dokument został opracowany w sposób partycypacyjny, z udziałem wszystkich podmiotów i osób zainteresowanych procesem rozwoju usług społecznych na terenie Gminy Słopnice. Interesariusze procesu wskazywali problemy społeczne i istotne działania mające na celu zabezpieczenie istniejących deficytów w zakresie realizacji usług społecznych na rzecz mieszkańców samorządu.

W trakcie tworzenia dokumentu odbywały się spotkania, konsultacje, badania oraz uzgodnienia.

Dokument powstał w oparciu o rekomendowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie "OGÓLNOPOLSKIE RAMOWE WYTYCZNE TWORZENIA LOKALNYCH PLANÓW DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH", przy współpracy ekspertów Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie, w ramach projektu „Społeczna Małopolska - koordynacja działań na rzecz włączenia społecznego w Małopolsce” który jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

CZĘŚĆ PIERWSZA

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

CHARAKTERYSTYKA GMINY SŁOPNICE

Uwarunkowania geograficzne.

Gmina Słopnice położona jest w obrębie zewnętrznych Karpat Zachodnich i górskiego pasma Beskidu Wyspowego. Gminami sąsiadującymi z Gminą Słopnice są: od strony zachodniej – Dobra, od południa – Kamienica, od strony południowo-wschodniej – Łukowica, od północy – Tymbark i od strony wschodniej – Limanowa.

Tymbark i Limanowa, są samorządami, które w istotny sposób oddziałują na życie społeczno-gospodarcze w gminie Słopnice, a Limanowa jest miejscowością stanowiącą również samorząd powiatowy, który dysponuje potencjałem administracyjnym, szkoleniowym, usługowym oraz zdrowotnym.

Gmina Słopnice swoim zasięgiem obejmuje 5 sołectw, o łącznej powierzchni 5680 ha, z czego na użytki rolne przypada ponad 51% tj. 2907 ha. Lasy zajmują powierzchnię 2471 ha (ponad 43%) przy czym 1181 ha stanowią lasy pozostające własnością prywatną (1763 właścicieli).

Na terenie Gminy Słopnice utworzono 5 sołectw:

- Sołectwo Słopnice Dolne Królewskie
- Sołectwo Słopnice Mogielica
- Sołectwo Słopnice Górne
- Sołectwo Słopnice Granice
- Sołectwo Słopnice Dolne Szlacheckie

Każde sołectwo działa jako odrębna jednostka w obrębie wyznaczonych granic, w oparciu o własny statut i jest reprezentowane przez sołtysa.

Rys. nr 1. Mapa Gminy Słopnice.

Uwarunkowania demograficzne

Dokonano analizy sytuacji demograficznej Gminy Słopnice. Przyjęto dane demograficzne na dzień 31 grudnia 2025r. pozyskane z ewidencji ludności Urzędu Gminy Słopnice. Na dzień 31 grudnia 2025r. na terenie gminy zamieszkiwało: 7 202 osoby, w tym: 3 512 kobiet oraz 3 690 mężczyzn.

Struktura ludności Gminy Słopnice w podziale na sołectwa na dzień 31 grudnia 2025r. wygląda następująco:

miejsowość	razem	w tym: kobiety	w tym: mężczyźni
Słopnice Dolne Królewskie	1 991	981	1 010
Słopnice Dolne Szlacheckie	2 028	992	1 036
Słopnice Górne	1 664	804	860
Słopnice Granice	777	378	399
Słopnice Mogielica	742	357	385
RAZEM	7 202	3 512	3 690

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców Gminy Słopnice z podziałem na sołectwa, z uwzględnieniem liczby kobiet i mężczyzn.

Pozyskane dane pozwoliły na dokonanie analizy danych dotyczących liczby dzieci i młodzieży w Gminie Słopnice.

W podziale na sołectwa liczba mieszkańców poniżej 18 roku życia przedstawia się następująco:

- SŁOPNICE DOLNE KRÓLEWSKIE - 516 osób, w tym: 240 kobiet, 276 mężczyzn, co stanowi 25,92% ogółu mieszkańców sołectwa;
- SŁOPNICE DOLNE SZLACHECKIE - 546 osób, w tym: 279 kobiet, 267 mężczyzn, co stanowi 26,92% ogółu mieszkańców sołectwa;
- SŁOPNICE GÓRNE - 427 osób, w tym: 187 kobiet, 240 mężczyzn, co stanowi 25,66% ogółu mieszkańców sołectwa;
- SŁOPNICE GRANICE - 230 osób, w tym: 121 kobiet, 109 mężczyzn, co stanowi 29,60% ogółu mieszkańców sołectwa;
- SŁOPNICE MOGIELICA - 166 osób, w tym: 79 kobiet, 87 mężczyzn, co stanowi 22,37% ogółu mieszkańców sołectwa;

Liczba dzieci i młodzieży (0-18) w całej Gminie wynosi 1 885, co stanowi: 26,17% ogółu populacji mieszkańców Gminy Słopnice.

Analizując powyższe dane, należy podkreślić, iż największa liczba osób poniżej 18 roku życia zamieszkuje w sołectwie: SŁOPNICE DOLNE SZLACHECKIE - 546 osób, jednak biorąc pod uwagę liczbę osób poniżej 18 roku życia w stosunku co do ogólnej liczby mieszkańców w sołectwie, prawie 30% mieszkańców sołectwa SŁOPNICE GRANICE, nie osiągnęło jeszcze 18 roku życia.

Zatem przy planowaniu rozwoju usług społecznych to w tych sołectwach powinny koncentrować się usługi społeczne skierowane do dzieci i młodzieży (usługi edukacji przedszkolnej i szkolnej oraz inne usługi nastawione na zagospodarowanie czasu wolnego).

Podobnie jak w przypadku wszystkich samorządów w Polsce znaczącym odbiorcom usług społecznych jest populacja mieszkańców Gminy Słopnice w wieku 65+. Struktura demograficzna tej grupy mieszkańców z podziałem na sołectwa ilustruje poniższa tabela.

miejsowość	osoby 65+	osoby 75+	osoby 85+
Słopnice Dolne Królewskie	137	59	19
Słopnice Dolne Szlacheckie	127	44	12
Słopnice Górne	117	61	21
Słopnice Granice	55	31	8
Słopnice Mogielica	60	35	12
RAZEM	496	230	72

Tabela nr 2. Liczba mieszkańców Gminy Słopnice z podziałem na miejscowości w grupie wiekowej 0-18.

Populacja osób powyżej 65 roku życia w Gminie Słopnice wynosi: 798 osób, co stanowi 11,08% ogółu ludności. Statystycznie w Polsce osoby w wieku 65 lat i więcej stanowią obecnie około 20-21% populacji Polski (*Informacja o sytuacji osób starszych w Polsce za 2024r. - Minister ds. Polityki Senioralnej*), oznacza to, iż sytuacja demograficzna w Gminie Słopnice jest bardzo korzystna, różni się znacząco od trendów ogólnopolskich.

Pomimo korzystnych danych demograficznych, to jednak grupa mieszkańców gminy w wieku 65+ ma charakter różnorodny. Specyfika tej grupy odbiorców usług jest uzależniona od wieku w jakim się znajdują. Potrzeby 65 latków i osób powyżej 80 roku życia są zupełnie, dlatego przy planowaniu rozwoju usług dla tej grupy odbiorców niezbędne jest wskazanie rzeczywistej wielkości grupy odbiorców. Poniżej wskazane zostały dane liczbowe grupy mieszkańców w wieku 65+ w odniesieniu do ogółu populacji mieszkańców gminy.

	osoby 65+	osoby 75+	osoby 80+
Liczba osób	496	230	72
% ogółu populacji	6,89%	3,19%	1,00%

Tabela nr 3. Liczba mieszkańców Gminy Słupnice z podziałem na trzy grupy wiekowe.

Wiek mieszkańców Gminy Słupnice determinuje zakres realizowanych usług społecznych na ich rzecz. Dlatego należy przyjąć poniższe zestawienie szacowania zapotrzebowania na opiekę w zależności od wieku mieszkańców:

Poniżej 65 roku życia	zazwyczaj niskie lub epizodyczne.
65+	umiarkowane, rosnące.
75+	wysokie, często stałe
80+	bardzo wysokie, całodobowe.

Tabela nr 4. Szacowanie zapotrzebowania na opiekę w poszczególnych grupach wiekowych.

W Gminie Słupnice na przestrzeni ostatnich pięciu lat, po spadku zapotrzebowania, obecnie widoczny jest wzrost liczby osób na rzecz których realizowane są usługi opiekuńcze, szczególny wzrost jest dostrzegalny w roku 2025.

rok	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	5	2	1	1	3

Tabela nr 5. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach - źródło OZPS.

Sytuacja dotycząca wsparcia mieszkańców w formie usługowej jest wspomagana za pośrednictwem programów rządowych. W 2025r. były to programy:

- Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością. Wykonywano usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej dla 20 osób.
- Opieka wytchnieniowa. Wykonywano usługi opieki wytchnieniowej dla 5 osób.

W 2025 roku gmina Słopnice ponosiła koszty pobytu 4 osób wymagających całodobowej opieki w domach pomocy społecznej, co potwierdza rosnące znaczenie usług opiekuńczych i instytucjonalnych w kontekście starzejącego się społeczeństwa oraz zwiększającej się liczby osób niesamodzielnych. Dane te wskazują, na konieczność zwiększenia liczby usług opiekuńczych świadczonych w środowisku zamieszkania, w stosunku co do ilości usług stacjonarnych w DPS.

Wnioski wynikające z analizy sytuacji demograficznej.

W Gminie Słopnice:

- dzieci i młodzież do lat 18 stanowią 26,17 % ogółu ludności,
- osoby powyżej 65 roku życia 11,08 % ogółu ludności, co jest znacznie niższym wskaźnikiem niż średnie dane krajowe.
- należy zwrócić uwagę, iż 72 osoby zamieszkałe na terenie Gminy Słopnice ukończyło co najmniej 81 rok życia, a według ekspertów Biura Rzecznika Praw Obywatelskich oraz literatury przedmiotu, w przypadku osób powyżej 80 roku życia ryzyko niesamodzielności szacuje się na poziomie 20% populacji. Oznacza to, iż w obecnym czasie wsparcia usługowego w różnej postaci może wymagać około 15 mieszkańców Gminy Słopnice. Tendencja ta ma charakter rosnący, co potwierdzają dane Oceny Zasobów Pomocy Społecznej.
- należy tworzyć infrastrukturę i usługi zapobiegające umieszczeniu w domach pomocy społecznej, szczególnie w zakresie dziennych form wsparcia i dalszego zwiększenia wolumenu usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania oraz uruchomienia specjalistycznych usług opiekuńczych.

ANALIZA DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH SAMORZĄDU GMINY SŁOPNICE ORAZ AKTÓW PRAWA MIEJSCOWEGO W ZAKRESIE REALIZOWANIA USŁUG SPOŁECZNYCH

Analiza dokumentów strategicznych Gminy Słopnice oparta jest o metodologię wskazaną w krajowej polityce publicznej jaką Strategia rozwoju usług społecznych do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.), przyjęta Uchwałą NR 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022r. Zatem przedmiotowa analiza będzie skupiać się przede wszystkim na pięciu grupach odbiorców usług społecznych, tj.: osób starszych, dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnością, osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie psychicznym oraz osób w kryzysie bezdomności.

Dokumenty poddane analizie podzielono na trzy grupy:

I. Dokumenty strategiczne dotyczące rozwoju gminy:	
1	Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2026 - 2030, przyjęta UCHWAŁĄ NR XI/69/25 RADY GMINY SŁOPNICE z dnia 14 listopada 2025r.
II. Dokumenty programowe w zakresie polityki społecznej:	
1	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Słopnice na lata 2024 – 2030, przyjęty UCHWAŁĄ NR III/28/24 RADY GMINY SŁOPNICE z dnia 28 czerwca 2024r.
2	Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii a także uzależnieniom behawioralnym w Gminie Słopnice na rok 2026, przyjęty UCHWAŁĄ NR XI/70/25 RADY GMINY SŁOPNICE z dnia 14 listopada 2025r.
2	Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Słopnice na lata 2026 - 2028, przyjęty UCHWAŁĄ NR XI/68/25 RADY GMINY SŁOPNICE z dnia 14 listopada 2025r.
III. Dokumenty sprawozdawczo - informacyjne w zakresie polityki społecznej:	
1	Ocena zasobów pomocy społecznej za 2025 rok - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Słopnicach.

Tabela nr 6. Dokumenty strategiczne i programowe Gminy Słopnice dotyczące usług społecznych.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Słupnice na lata 2026 - 2030, określiła 7 celów strategicznych dla realizatorów usług społecznych na terenie gminy:

1. Zapewnienie opieki osobom starszym.
2. Wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.
3. Zapewnienie miejsc w placówkach wychowawczych.
4. Ciągła realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy.
5. Finansowanie szkolnych programów profilaktycznych.
6. Podejmowanie działań nakierowanych na rozbudzanie zainteresowań i aktywne spędzanie czasu wolnego.
7. Zapewnienie pomocy psychologicznej dla osób w przypadku interwencji kryzysowej oraz w trudnej sytuacji emocjonalnej.

Cele założone w Strategii są realizowane poprzez gminne programy, które wyznaczają kierunki działań.

Wsparcie rodziny realizowane jest w oparciu o Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Słupnice na lata 2026 - 2028. Celem głównym przyjętego Programu jest tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu. Odbywa się to za pomocą realizacji celów szczegółowych zawartych w programie.

Wsparcie rodzin w których występuje zjawisko przemocy domowej zostało zaprojektowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Słupnice na lata 2024 – 2030.

Głównym celem wyznaczonym w Programie jest ograniczanie występowania zjawiska przemocy domowej w Gminie Słupnice poprzez skuteczne oddziaływanie na osoby sprawujące przemoc domową, pomoc osobom doznającym przemocy domowej oraz prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przemocy domowej. Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Zadania w Programie mają charakter ciągły, przeznaczone na realizację w latach 2024 – 2030 bądź, jeśli wystąpi niezbędna konieczność ich wykonania.

Wsparcie osób i rodzin, które co raz częściej mają problemy z różnymi formami uzależnień ujęte zostało w ramach Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii a także uzależnieniom behawioralnym w Gminie Słupnice na rok 2026.

Głównym celem programu jest zapobieganie problemom związanym z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków oraz uzależnieniami behawioralnymi a także zmniejszanie i łagodzenie problemów istniejących oraz usprawnienie sposobów rozwiązywania problemów związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych. Program jest realizowany przez Wójta Gminy Słupnice, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz szkoły i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Słupnicach według właściwości wynikającej z przepisów i realizowanych przez te jednostki zadań.

Sytuacja rodzin, dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami

Gminę Słupnice zamieszkuje 7 202 mieszkańców. Samorząd realizuje zadania związane z wsparciem rodziny w różnych obszarach wsparcia, w tym poprzez :

- usługi edukacyjne w przedszkolach i szkołach i punktach opieki na dzieckiem do lat 3,
- usługi wsparcia rodziny realizowane w ramach systemu pomocy społecznej,
- usługi zagospodarowania czasu wolnego,
- działalność organizacji pozarządowych.

W Gminie Słupnice funkcjonuje punkt opieki dziennej nad dzieckiem do lat 3, prowadzony przez Spółdzielnię Socjalną „Okno Na Świat” (maksymalna liczba miejsc wynosi 15). W roku 2025, na terenie gminy utworzony został również niepubliczny żłobek, który oferuje 30 miejsc dla dzieci. Obie placówki gwarantują zabezpieczenie potrzeb wsparcia rodziny dla dzieci w wieku do 3 lat.

W Gminie funkcjonują również dwa przedszkola samorządowe zlokalizowane w dwóch szkołach oraz dwa oddziały przedszkolne. Przedszkola zapewniają adekwatną do potrzeb ilość miejsc.

Na terenie gminy funkcjonują 4 szkoły podstawowe. Dzieci i młodzież są dowożone zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W szkołach zatrudnieni są nauczyciele, pedagodzy szkolni oraz psychologowie.

Na jakość i poziom życia rodzin wpływa sytuacja dochodowa i możliwość wykonywania pracy zarobkowej. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej na 31 grudnia 2025r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w PUP zamieszkujących Gminę Słupnice wynosi: 202 osoby, w tym: 138 kobiet, a 88 osób nie ukończyło 30 roku życia. Skutkiem bezrobocia jest brak możliwości zabezpieczania potrzeb rodziny, w tym ubóstwo.

W takich sytuacjach rodziny z dziećmi są wspierane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W roku 2025, wsparciem objętych było 90 rodzin, z czego 15,6 % stanowią rodziny wielodzietne (3 i więcej dzieci).

Najczęstszymi powodami przyznania pomocy w rodzinach są:

- NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ - 34 rodziny
- UBÓSTWO - 25 rodzin
- DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA - 12 rodzin
- POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA - 10 rodzin
- POTRZEBA OCHRONY WIELODZIETNOŚCI - 9 rodzin
- BEZROBOCIE - 8 rodzin.

GOPS zatrudnia także asystenta rodziny w wymiarze 0,5 etatu, który wspiera rodziny zagrożone i przeżywające trudności. W 2025r. wsparciem objętych było 5 rodzin. Dzięki pracy asystenta w ostatnich trzech latach do rodziny zastępczej nie trafiło żadne dziecko. Jeden przypadek dotyczył sytuacji gdzie zmarli obydwaj rodzice i konieczne było ustanowienie rodziny zastępczej oraz opieki prawnej nad nieletnią.

W Gminie Słupnice przeprowadzono szczegółową diagnozę potrzeb w zakresie organizacji placówki wsparcia dziennego. Ustalono, iż wszystkie funkcje takiej placówki realizowane są na terenie Gminy Słupnice przez różne podmioty w tym szkoły i organizacje społeczne, przy czym szkoły realizują zadania typowe dla placówki specjalistycznej. Ponieważ są one zlokalizowane w różnych punktach gminy, zapewniają tym samym lepszy dostęp do tych usług niż by to miało miejsce w przypadku pojedynczej placówki. W związku z powyższym nie ma potrzeby organizacji odrębnej placówki wsparcia dziennego.

W obszarze pomocy udzielanej rodzinom zamieszkującym Gminę Słupnice, działają instytucje i organizacje realizujące zadania z zakresu pomocy rodzinie oraz inne, które pełnią funkcje wspierające. Są to zasoby, w oparciu o które oparty jest system pomocy rodzinie. Należą do nich:

1. Gmina Słupnice, w imieniu której działają w szczególności:
 - a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
 - b) Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie
 - c) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
 - d) Szkoły
 - e) Świetlice szkolne
 - f) Pedagodzy szkolni
2. Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej oraz NZOZ GORMED.
3. Grupowa praktyka pielęgniarek.
4. Komisariat Policji w Tymbarku.
5. Sąd Rodzinny i kuratorzy sądowi.
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.
7. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Limanowej.

Specyficzne potrzeby wsparcia występują w rodzinach wychowujących dzieci z niepełnosprawnościami. W tym zakresie działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Słupnicach obejmują wypłatę świadczeń oraz wsparcie usługowe rodzin z dziećmi z niepełnosprawnościami. W roku 2025 wsparcie w postaci świadczeń pieniężnych otrzymywały:

- 27 rodzin z dziećmi, w zakresie świadczenia pielęgnacyjnego,
- 45 rodzin z dziećmi, które otrzymywały zasiłek pielęgnacyjny,

Wnioski wynikające z analizy systemu wsparcia dzieci i młodzieży pozbawionej opieki.

W Gminie Słupnice:

- należy kontynuować zatrudnienie asystenta rodziny,
- wymagany jest dalszy rozwój form wsparcia rodzin wychowujących dzieci, w tym indywidualizacja usług,
- konieczny jest rozwój form wsparcia rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnościami.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami.

Podobnie jak w całej Polsce, na terenie Gminy Słupnice zamieszkują osoby z niepełnosprawnościami, jednak skala osób z niepełnosprawnościami funkcjonujących na terenie samorządu jest trudna do oszacowania.

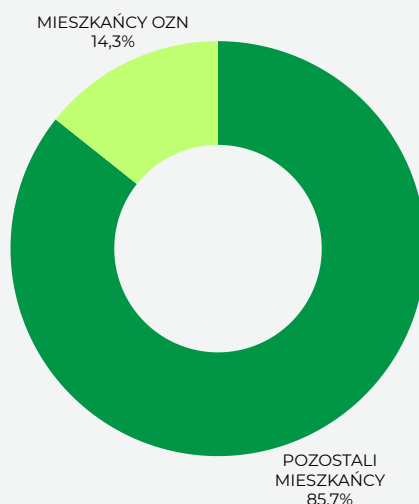
Przyczyną tego stanu rzeczy jest fakt, iż na terenie kraju obowiązują trzy definicje osób z niepełnosprawnościami. Definicje wynikające z przepisów prawa wskazują, iż osobą z niepełnosprawnością jest osoba legitymująca się:

- orzeczeniem o lekkim, umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, które wydaje miejski, powiatowy lub wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności;
- orzeczeniem o częściowej lub całkowitej niezdolności do pracy albo orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji, które wydaje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Należy jednak zwrócić uwagę na definicję osoby z niepełnosprawnością wynikającą z Konwencji o prawach osób z niepełnosprawnościami, która stwierdza, iż do osób niepełnosprawnych zalicza się te osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami.

Równolegle w kraju funkcjonuje również definicja osoby z niepełnosprawnościami Głównego Urzędu Statystycznego, według której jest to osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku.

Szacowanie liczby mieszkańców z niepełnosprawnościami w Gminie Słupnice można oprzeć na tzw. metodzie wskaźnikowej, tj. metodzie opartej o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego z 2021r. Obejmuje ona osoby, które deklarują niepełnosprawność (prawną lub biologiczną) i w Polsce jest to ok. 14.3% populacji. Przy zastosowaniu takiego wskaźnika liczba osób z niepełnosprawnościami szacowana jest dla Gminy Słupnice na około 1 030 mieszkańców.

Wykres nr 1. Szacunkowa liczba OZN w stosunku do pozostałej liczby mieszkańców.

W przypadku osób korzystających z pomocy społecznej dla 34 rodzin powodem udzielenia pomocy była niepełnosprawność, natomiast długotrwała choroba w przypadku 12 rodzin.

Osobom z niepełnosprawnościami, nie posiadającym uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego wypłaca się zasiłek stały.

W 2025r. zasiłek wypłacano:

- 14 osobom samotnie gospodarującym
- 1 osobie w rodzinie.

Osoby z niepełnosprawnościami korzystały także z wsparcia w postaci zasiłku okresowego, a w roku 2025, było to 1 osoba.

Osoby starsze i z niepełnosprawnościami korzystają również z niepieniężnych form wsparcia w postaci usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz świadczonych w ośrodkach wsparcia. Statystyka Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Słopnicach, wskazuje, iż w latach 2022 - 2025 liczba rodzin korzystających z usług opiekuńczych systematycznie wzrasta. Skalę zjawiska przedstawia poniższa tabela:

rok	liczba korzystających
2022	2
2023	1
2024	1
2025	5

Tabela nr 7. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2022 - 2025.

W Gminie Słopnice nie są realizowane specjalistyczne usługi opiekuńcze.

W 2025r. realizowano program "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej". Z programu skorzystało 20 osób. Usługa ta cieszy się dużym powodzeniem. Realizowano program "Opieka wytchnieniowa". Pomocą objęto 5 rodzin. jeżeli będzie on realizowany. Powyższe usługi cieszą się dużym zainteresowaniem odbiorców.

Wnioski wynikające z sytuacji osób z niepełnosprawnościami.

W Gminie Słopnice:

- wzrasta liczba osób korzystających z usług opiekuńczych,
- w Gminie nie są realizowane usługi specjalistyczne, konieczne podjęcie działań w kierunku ich uruchomienia,
- populacja osób z niepełnosprawnościami jest bardzo różnorodna, pod kątem wieku, specyfiki niepełnosprawności, zróżnicowana form wsparcia, itp.
- konieczna jest kontynuacja i rozwój usług opieki wytchnieniowej i asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami.

Sytuacja osób w kryzysie psychicznym.

Problematyka zdrowia psychicznego i kryzysów psychicznych w Gminie Słopnice, jest podobna do innych samorządów. Ma charakter dynamicznego rozwoju potrzeb, a problemy związane z zaburzeniami psychicznymi i brakiem dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej o specjalności psychiatrycznej można wskazać jako znaczący problem społeczny. Wsparcie osób w kryzysie psychicznym jest realizowane na terenie Gminy Słopnice przez system pomocy społecznej oraz edukacji - w przypadku dzieci i młodzieży uczęszczających do placówek edukacyjnych.

Niestety na terenie gminy nie znajduje się żaden podmiot leczniczy realizujący zadania z zakresu leczenia psychiatrycznego, w tym środowiskowego lub stacjonarnego.

Znaczącym wsparciem dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin jest udzielanie świadczeń w zakresie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Od 2021 roku, kiedy to świadczone usługi tylko dla jednej osoby, zapotrzebowanie na usługi wzrosło 4 - krotnie, i w 2025r. udzielano wsparcia w tym zakresie 4 mieszkańcom gminy.

Gmina pokrywa również koszt pobytu 4 osób w domach pomocy społecznej, głównie z powodu zaburzeń psychicznych występujących u osób skierowanych do DPS.

W gminie jest też świadczone wsparcie w postaci poradnictwa specjalistycznego. W 2025r. udzielono wsparcia 22 osobom i potrzeby w tym zakresie systematycznie wzrastają.

Gmina posiada własny "PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII A TAKŻE UZALEŻNIENIOM BEHAWIORALNYM W GMINIE SŁOPNICE" na rok bieżący. Przyjęty został Uchwałą nr XI/70/25 Rady Gminy Słopnice z dnia 14 listopada 2025r.

Program ma na celu zapobieganie problemom związanym z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków oraz uzależnieniami behawioralnymi a także zmniejszanie i łagodzenie problemów istniejących oraz usprawnienie sposobów rozwiązywania problemów związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych. Jest realizowany przez Wójta Gminy Słopnice, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz szkoły i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Słopnicach według właściwości wynikającej z przepisów i realizowanych przez te jednostki zadań.

Wnioski wynikające z sytuacji osób w kryzysie psychicznym.

W Gminie Słopnice:

- istnieje stale rosnąca liczba osób wymagających wsparcia z powodu zaburzeń psychicznych i kryzysów,
- należy utrzymać specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi i zapewnić elastyczność ich realizacji,
- konieczny jest dalszy rozwój usług opieki wytchnieniowej i asystencji osobistej osób niepełnosprawnych
- wskazana byłaby obecność podmiotu leczniczego w zakresie psychiatrii środowiskowej,

Problematyka osób w kryzysie bezdomności.

Gmina Słupnice posiada w swym zasobie komunalnym 5 mieszkań, które są wykorzystane. Obecnie nie ma zwiększonych potrzeb w tym zakresie.

Gmina dysponuje jednym mieszkaniem treningowym, przeznaczonym dla 5 osób, jednak od 2025r. - do chwili obecnej miejsca te nie były wykorzystane.

Profilaktycznie, finansowane jest utrzymanie miejsca schronienia w schronisku dla bezdomnych w Nowym Sączu. Obserwuje się, że coraz więcej osób otrzymuje nakaz opuszczenia miejsca zamieszkania w związku z przemocą domową i Gmina ma obowiązek zapewnienia im schronienia.

Dlatego konieczne jest utrzymywanie gotowości miejsca w schronisku dla bezdomnych nawet, jeżeli w danej chwili żadne osoby nie są tam umieszczone. Kierowanie osób do takich placówek odbywa się w sytuacjach krytycznych i wówczas musi być zapewnione miejsce do umieszczenia takiej osoby bez zwłoki.

Wnioski wynikające z sytuacji osób w kryzysie bezdomności:

W Gminie Słupnice:

- konieczny jest stały monitoring zjawiska bezdomności,
- konieczne jest utrzymywanie gotowości miejsca w schronisku dla bezdomnych nawet, jeżeli w danej chwili żadne osoby nie są tam umieszczone.

ANALIZA ZASOBÓW SYSTEMU WSPARCIA FUNKCJONUJĄCEGO W GMINIE SŁOPNICE, A TAKŻE ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH, REALIZUJĄCYCH USŁUGI SPOŁECZNE O ZASIĘGU GMINNYM.

W Gminie Słopnice funkcjonują następujący realizatorzy usług społecznych o zasięgu gminnym:

1. Realizatorzy usług publicznych – gminni (szkoły, kultura, pomoc społeczna)
2. Realizatorzy usług publicznych – organizacje społeczne,
3. Realizatorzy usług komercyjnych - przedsiębiorcy.

REALIZATORZY GMINNI:

W przypadku realizatorów usług publicznych Gminy Słopnice możemy wymienić:

1. Gminna Biblioteka Publiczna w Słopnicach;
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Słopnicach (zakres działalności i zasoby: świadczenia pieniężne i niepieniężne z pomocy społecznej, mieszkanie treningowe, asystentura rodziny, asystencja osobista osób z niepełnosprawnościami, specjalistyczna i wykwalifikowana kadra);
3. Zespoły Szkół:
 - Zespół Placówek Oświatowych w Słopnicach;
 - Zespół Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Słopnicach;
5. Szkoły:
 - Szkoła Podstawowa nr 3 w Słopnicach;
 - Szkoła Podstawowa nr 4 w Słopnicach;(zakres działalności i zasoby: profesjonalna kadra dydaktyczna oraz pedagogiczno - psychologiczna, zasoby lokalowe);

ORGANIZACJE SPOŁECZNE:

1. Fundacja KTO Kultura-Troska-Otwartość, Okno Na Świat Spółdzielnia Socjalna (zakres działalności i zasoby: realizacja usług opiekuńczych, opieka nad dzieckiem do lat 3 - punkt opieki);
2. Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich ze Słopnic (zakres działalności i zasoby: organizacja działań na rzecz kultury, zachowania i kultywowania tradycji, wzmacniania więzi rodzinnych, bierze udział w organizacji lokalnych imprez plenerowych).

PRZEDSIĘBIORCY:

1. Usługi Pielęgniarskie M. Kwiatkowska, Z. Pach, A. Serafin Spółka Jawna (zakres działalności i zasoby: usługi pielęgniarskie, specjalistyczna kadra).

WNIOSKI Z DIAGNOZY POTRZEB SPOŁECZNYCH

Analiza danych demograficznych, dokumentów strategicznych Gminy Słopnice, działań podejmowanych przez jednostki organizacyjne, w szczególności Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Słopnicach, materiałów z badań własnych, raportów, sprawozdań i innych dokumentów pozwoliła na wyciągnięcie wniosków w zakresie rozwoju usług społecznych na terenie przedmiotowego samorządu.

Kluczowymi wyzwaniami pozostają:

- starzenie się społeczeństwa,
- rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze,
- brak ośrodka opieki dziennej nad seniorem,
- rosnące zapotrzebowanie na asystencję osobistą osób z niepełnosprawnościami,
- zauważalny jest rozwój działań aktywizujących, w tym dominacja świadczeń niepieniężnych.

Wskazuje to na kierunek rozwoju systemu pomocy społecznej w stronę wsparcia usługowego i integracyjnego. W przyszłości istotne będzie rozwijanie infrastruktury społecznej, w szczególności usług dla osób starszych a także dalsze wzmacnianie działań ukierunkowanych na usamodzielnianie beneficjentów.

Kluczowe kierunki rozwoju systemu pomocy społecznej w gminie Słopnice powinny obejmować:

- rozwój usług społecznych, w szczególności dla osób starszych i niesamodzielnych,
- zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
- rozwój usług środowiskowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- podnoszenie kwalifikacji kadry pomocy społecznej,
- utrzymanie odpowiedniego poziomu finansowania zadań z zakresu pomocy społecznej
- kontynuacja programów "Asystencji osobistej osób niepełnosprawnych" oraz "programu opieki wytchnieniowej" oraz innych programów wspierających mieszkańców Gminy Słopnice.

LISTA USŁUG SPOŁECZNYCH, KTÓRYCH OBECNIE NIE OFERUJE GMINA SŁOPNICE, A NA KTÓRE ISTNIEJE ZAPOTRZEBOWANIE:

- specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym: rehabilitacyjne, pielęgnacyjne i pielęgniarские,
- opieka wytchnieniowa całodobowa,
- dzienny dom pomocy dla osób starszych lub klub o stałym charakterze,
- środowiskowy dom samopomocy dla osób przewlekle psychicznie chorych,
- usługa transportowa "door to door",
- praca środowiskowa - wychowawcza z dziećmi.

Przedmiotowe usługi będą wskazane w części programowej Lokalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych dla Gminy Słopnice na lata 2026 - 2028.

CZĘŚĆ DRUGA CZĘŚĆ PROGRAMOWA

ZAKŁADANE CELE I DZIAŁANIA W ZAKRESIE ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE SŁOPNICE

OBSZAR	OSOBY STARSZE				
CEL OGÓLNY	Rozwój środowiskowych, specjalistycznych i odciążających usług wsparcia dla seniorów oraz ich opiekunów.				
cel szczegółowy	nr	działania	okres realizacji	podmioty odpowiedzialne	koszt
Zwiększenie dostępności do usług wsparcia środowiskowego dla seniorów.	1	Uruchomienie usług sąsiedzkich dla seniorów.	2027 - 2028	GOPS Słopnice, NGO	55.000,00 zł , koszt roczny Źródło finansowania: środki unijne, Korpus Wsparcia Seniora, środki gminy, opłaty korzystających
	2	Uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym: rehabilitacji i pielęgnacji.	2027 - 2028	GOPS Słopnice, NGO	41.000,00 zł/rok Źródło finansowania: środki unijne, środki własne gminy, opłaty korzystających
	3	Uruchomienie gminnego klubu seniora.	2027 - 2028	GOPS Słopnice	90.000,00 zł/rok Źródło finansowania: środki unijne, program opieki wytchnieniowej, opłaty korzystających

Zapewnienie pomocy w organizacji opieki domowej po powrocie domownika ze szpitala	1	Utworzenie usługi społecznej w formie usług doradczych i zaopatrzenia w podstawowy sprzęt rehabilitacyjny w formie wypożyczenia	2027 - 2028	GOPS Słupnice	koszt jednorazowy: 30.000,00 zł Źródło finansowania: środki unijne, środki własne gminy,
OBSZAR	DZIECKO W RODZINIE				
CEL OGÓLNY	Wzmocnienie systemu wsparcia dziecka i rodziny, w tym rodzin dzieci i rodzin w kryzysie				
cel szczegółowy	nr	działania	okres realizacji	podmioty odpowiedzialne	koszt
Podniesienie jakości i dostępności usług edukacyjnych, terapeutycznych i rozwojowych dla dzieci i młodzieży, w szczególności uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	1	Organizacja zajęć opiekuńczych oraz wychowawczo - terapeutycznych dla dzieci w godzinach popołudniowych.	2027 - 2028	gminne placówki edukacyjne	30.000,00 zł/rok Źródło finansowania: środki unijne, środki własne gminy
	2	Doposażenie placówek oświatowych w niezbędne wyposażenie służące prowadzeniu różnych form terapii dzieci (w tym terapii sensorycznej) oraz materiałów dydaktycznych .	2027 - 2028	gminne placówki edukacyjne	30.000,00 zł - wydatek jednorazowy Źródło finansowania: środki unijne, środki własne gminy
	3	Prowadzenie wsparcia informacyjnego i konsultacyjnego dla rodziców.	2027 - 2028	gminne placówki edukacyjne	30.000,00 zł/rok: Źródło finansowania: środki unijne, środki własne gminy

OBSZAR	OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI				
CEL OGÓLNY	Zwiększenie niezależności, dostępności usług oraz włączenia społeczno-zawodowego osób z niepełnosprawnościami.				
cel szczegółowy	nr	działania	okres realizacji	podmioty odpowiedzialne	koszt
Rozwój usług wspierających niezależne życie w społeczności lokalnej.	1	Kontynuowanie i rozszerzenie usług asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami.	2027 - 2028	GOPS Słupnice	400.000,00 zł/rok Źródło finansowania: środki unijne, program AOOD, środki własne gminy
	2	Kontynuowanie i rozszerzenie usługi opieki wytchnieniowej - dziennej.	2026 - 2027	GOPS Słupnice, NGO	70.000,00 zł/rok Źródło finansowania: środki unijne, program opieki wytchnieniowej, opłaty korzystających
OBSZAR	OSOBY W KRYZYSIE PSYCHICZNYM				
CEL OGÓLNY	Zwiększenie dostępności środowiskowych i specjalistycznych usług wsparcia psychicznego i terapeutycznego.				
cel szczegółowy	nr	działania	okres realizacji	podmioty odpowiedzialne	koszt
Rozwój dostępnego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i psychiatrycznego dla dzieci, młodzieży i dorosłych.	1	Rozszerzenie poradnictwa psychologicznego, zajęć TUS, socjoterapii i grup wsparcia dla osób doświadczających trudności emocjonalnych i rodzin w kryzysie.	2027 - 2028	GOPS Słupnice	20.000,00 zł/rok Źródło finansowania: środki unijne, środki własne powiatu
	2	Kontynuowanie i zwiększenie zakresu realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	2027 - 2028	GOPS Słupnice	50.000,00 zł/rok Źródło finansowania: środki unijne, środki własne powiatu

OBSZAR	OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI				
CEL OGÓLNY	Profilaktyka w zakresie kryzysu bezdomności.				
cel szczegółowy	nr	działania	okres realizacji	podmioty odpowiedzialne	koszt
Zapobieganie kryzysowi bezdomności.	1	Monitorowanie sytuacji w gminie w zakresie problematyki bezdomności.	2027 - 2028	CZP, OPS, POIK, podmioty zdrowotne, NGO	brak, w ramach zadań własnych jednostki
	2	Utrzymanie gotowości do wsparcia osób w kryzysie bezdomności.	2027 - 2028	GOPS Słupnice	brak, w ramach zadań własnych jednostki

PODSUMOWANIE ANALIZA KOSZTÓW:

Przedstawiona powyżej kalkulacja wstępna kosztów wskazuje, iż całkowity koszt realizacji zaplanowanych w ramach przedmiotowego planu działań wynosi rocznie:

Koszt roczny - działalność bieżąca: 786.000,00 zł

Koszt jednorazowy (zakup wyposażenia i sprzętu): 60.000,00 zł

SYSTEM MONITOROWANIA REALIZACJI LOKALNEGO PLANU ROZWOJU USŁUG SPOŁECZNYCH DLA GMINY SŁOPNICE.

Monitorowanie wdrażania założeń planu, odbywać się będzie w partnerstwie i przy udziale wszystkich interesariuszy, w tym:

1. władz gminy,
2. przedstawicieli jednostek organizacyjnych Gminy Słopnice,
3. przedstawicieli NGO,
4. innych osób zainteresowanych procesem DI.

Wójt Gminy Słopnice powoła zespół monitorujący wdrażanie planu, który w okresach rocznych będzie przygotowywał sprawozdanie z realizacji celów i zadań założonych w planie. W jego skład wejdą przedstawiciele administracji gminnej, jednostek gminy oraz lokalnych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów społecznych zaangażowanych bezpośrednio w obszarach objętych planem. Punktem odniesienia w monitorowaniu realizacji działań będzie opracowany zestaw wskaźników obrazujących oczekiwane rezultaty realizacji planów na poziomie celów strategicznych i szczegółowych.

TABELA WSKAŹNIKÓW:

lp.	wskaźnik	jednostka miary	wartość bazowa 01.10.2026r.	oczekiwana wartość do 31.12.2028r.
1	liczba usług sąsiedzkich uruchomionych w gminie	usługa	0	5
2	liczba usług specjalistycznych uruchomionych w gminie	osoba	0	5
3	liczba uruchomionych klubów seniora	liczba klubów	0	1
4	Liczba osób korzystających z asystencji osobistej osób z niepełnosprawnością	liczba osób	20	30

Tabela nr 8. Tabela wskaźników LPDI.

SPIS TABEL:

numer tabeli	tytuł tabeli	nr strony
1	Liczba mieszkańców Gminy Słupnice z podziałem na sołectwa, z uwzględnieniem liczby kobiet i mężczyzn.	4
2	Liczba mieszkańców Gminy Słupnice z podziałem na miejscowości w grupie wiekowej 0-18:	5
3	Liczba mieszkańców Gminy Słupnice z podziałem na trzy grupy wiekowe.	6
4	Szacowanie zapotrzebowania na opiekę w poszczególnych grupach wiekowych.	6
5	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach - źródło OZPS.	6
6	Dokumenty strategiczne i programowe Gminy Słupnice dotyczące usług społecznych.	8
7	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2022 - 2025.	13
8	Tabela wskaźników LPDI.	22

SPIS RYSUNKÓW:

numer rysunku	tytuł rysunku	nr strony
1	Mapa Gminy Słupnice	3

SPIS WYKRESÓW:

numer rysunku	tytuł rysunku	nr strony
1	Szacunkowa liczba OZN w stosunku do pozostałej liczby mieszkańców.	12